

วิกฤติน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนสิริกิติ์ เหลือน้ำไว้ใช้งานได้เพียง 18.6% เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของทุกปีที่ผ่านมา นับว่าต่ำสุดในรอบ 30 ปี ถือเป็นสัญญาณอันตราย เพราะ “น้ำ” จากเขื่อนดินที่ใหญ่ที่สุดในประเทศแห่งนี้ หมายถึงการต่อลมหายใจของผู้คนและพืชพรรณในถิ่นนี้ เมื่อสายน้ำเหือดแห้ง การดำรงชีวิตย่อมแห้งเหี่ยวตามไปด้วย

เช่นเดียวกับชาวบ้านในเขตชลประทานที่รับน้ำท้ายเขื่อนสิริกิติ์ กำลังเดือดร้อนหนัก ดันข้าวทั้งที่กำลังตั้งท้อง และต้นข้าวอายุประมาณ 1 เดือน ในพื้นที่ ต.วังกะพือ อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ และ ต.ไผ่ล้อม อ.ลับแล จ.อุตรดิตถ์ กำลังยืนต้นตายราว 4-5 หมื่นไร่ นางสุรินทร์ แผนว ชาวนา ต.วังกะพือ เล่าว่า ปลุกข้าวนาปรังกว่า 50 ไร่ กำลังออกรวงอ่อน กำลังต้องการน้ำ แต่พอขาดน้ำรวงข้าวก็ลีบ แล้วย่อๆ ตายไปเรื่อยๆ เงินลงทุนไปกว่า 1.2 แสนบาท เพราะหวังจะมีรายได้จากโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล ถ้าไม่มีน้ำคงขาดทุน เป็นหนี้ ธ.ก.ส. ไม่มีเงินไปจ่ายคืนตามกำหนดแน่ๆ

“ฉันทำนามา 30 ปี ไม่เคยขาดแคลนน้ำ เพราะใช้น้ำจากแม่น้ำน่าน และคลองชลประทาน แต่ปีนี้ไม่น่าเชื่อ น้ำน่านก็แห้งขอด ไม่มีน้ำไหลลงคลอง จับกับชาวบ้านคนอื่นๆ เดือดร้อนไม่แตกต่างกัน วิงวอนเขื่อนสิริกิติ์ปล่อยน้ำมาให้เพียงพอต่อการเลี้ยงต้นข้าวไปจนกว่าฝนจะตกเท่านั้น” นางสุรินทร์กล่าว

นายไพโรจน์ เทียงจันทร์ ชาวนา ต.ไผ่ล้อม กล่าวทั้งน้ำตาว่า สงสารต้นข้าวกำลังยืนต้นตาย มองไปสุดแปลงนากว่า 20 ไร่ ที่ดินแห้งจนนาแตกกระแหง ต้นข้าวอายุเดือนเศษต้องการน้ำมาช่วยหล่อเลี้ยง พื้นที่ ต.ไผ่ล้อม อยู่ปลายน้ำจากคลองส่งน้ำที่รับน้ำจากแม่น้ำน่าน เมื่อน้ำเขื่อนสิริกิติ์มีน้อย ระดับน้ำต่ำกว่าประตู

ปิด-เปิดไม่สามารถไหลผ่านคลองมายังแปลงนาได้ ดันข้าวขาดน้ำกว่า 3 สัปดาห์ ก็เริ่มยืนต้นตาย

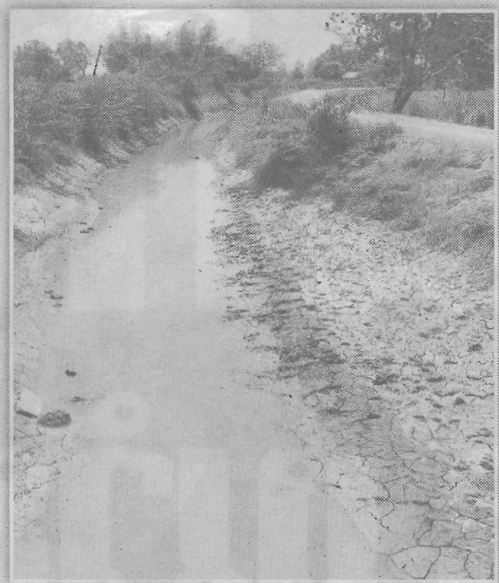
นอกจากนี้ปัญหาภัยแล้งยังส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว นายเกียรติพันธ์ รังสีสาคร นายก อบต.ท่าปลา บอกว่า สภาพของเขื่อนดินช่องเขาขาด ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของ จ.อุตรดิตถ์ มีแพท่องเที่ยวให้บริการนักท่องเที่ยวเพื่อชมความสวยงามของเขื่อนสิริกิติ์ ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง จนมองเห็นเนินดิน ไม่สามารถลากจูงแพท่องเที่ยวกว่า 100 ลำไปตามระดับน้ำที่ลดลงได้ทัน เนื่องจากต้นทุนในการ

ลากจูงที่สูง เจ้าของแพบางรายจำใจปล่อยแพผูกอยู่บนเนินดิน หากลงทุนใหม่ใช้ทุนสูงถึง 2 แสนบาทต่อลำ

“ปีนี้ระดับน้ำต่ำอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน จากที่เคยลากแพออกจากฝั่งไปตามความลึกของน้ำประมาณ 10 กิโลเมตร แต่ปีนี้เกือบ 20 กิโลเมตร ส่วนชาวบ้านที่ยึดอาชีพหาปลา และเลี้ยงปลาในกระชัง ก็ลำบากไม่น้อย คาดว่าหลังเทศกาลสงกรานต์ชาวบ้านคงแห่ไปขายแรงงานที่กรุงเทพฯ” นายเกียรติพันธ์กล่าว

ขณะที่ นายธนรัตน์ กุมมะกสิกร ผู้อำนวยการเขื่อนสิริกิติ์ ย้ำว่า คณะอนุกรรมการติดตามและวิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์น้ำ กรมชลประทาน กำหนดให้พร่องน้ำช่วงเดือนมีนาคมวันละ 15 ล้าน ลบ.ม. จากปริมาณน้ำที่ไหลเข้าเขื่อนวันละ 2 ล้าน ลบ.ม. เน้นใช้ประโยชน์ด้านการผลิตน้ำประปา และน้ำ

ไม่มีน้ำจาก ปีแต่... ‘

ดื่ม ส่วนการเกษตรต้องวางแผนการใช้น้ำให้รัดกุม

ทั้งนี้ เกษตรกรควรเชื่อคำแนะนำของเจ้าหน้าที่เรื่องการจัดสรรน้ำ ถ้าหากฝนทิ้งช่วงยาวไปถึงเดือนมิถุนายน สถานการณ์จะวิกฤติจะกว่านี้

ส่วนดินแดนแล้งซ้ำซากอย่าง ต.ห้วยกระเจา อ.ห้วยกระเจา จ.กาญจนบุรี จนมีการเปรียบเทียบว่า “ทุ่งกุลาร้องไห้ภาคกลาง” ปีนี้ชาวไร่ชาวนายิ่งทุกข์หนัก ส่อเค้าฤดูกาลจะผิดเพี้ยนจนฤดูแล้งยาวนานกว่าปกติ ชาวบ้านทำได้เพียงสวดอ้อนวอนขอให้ฝนโปรยปรายลงมาจากฟ้าผ่า

เหมือน...ไม่มีฝนจากฟ้า น้ำตา'จากนาข้าว

มาตั้งแต่สมัยโบราณ บางปีฝนไม่ตกชาวห้วยกระเจา
ทำการเกษตรไม่ได้ หรือฝนตกน้อยก็ปลูกพืชได้ผล
บ้าง ไม่ได้บ้าง

“อยากให้สร้างคลองชลประทานส่งน้ำมาให้ชาวบ้านใช้ เพราะหากมีน้ำคุณภาพชีวิตจะดีขึ้น ทำให้ชาวบ้านมีน้ำใช้อุปโภคบริโภคได้ รวมทั้งมีรายได้จากการทำเกษตร นอกจากนี้อยากให้หน่วยราชการนำน้ำมาแจกในช่วงที่ชาวบ้านประสบภัยแล้ง ปัจจุบันฉันพึ่งการทำเกษตรไม่ได้ เพราะไม่มีน้ำ ต้องมาขายส้มตำเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว” นางพินกล่าว

นายสิริพงศ์ สืบเนียม นายกเทศมนตรีตำบลห้วยกระเจา กล่าวว่า ต.ห้วยกระเจา มี 21 หมู่บ้าน พื้นที่ 230 ตารางกิโลเมตร มีประชากรกว่า 3,000 คน มีแหล่งน้ำดิบเพียงแหล่งเดียวคืออ่างเก็บน้ำหนองนาทะเล มีพื้นที่ 650 ไร่ ผลิदनน้ำประปาให้ส่วนราชการ และชาวบ้านได้แค่ 4 หมู่บ้าน ส่วนอีก 17 หมู่บ้านไม่มีน้ำประปา ในช่วงหน้าแล้งเทศบาลตำบลห้วยกระเจาต้องนำรถบรรทุกน้ำไปแจก โดยน้ำที่นำมาแจกชาวบ้านเป็นน้ำประปาส่วนภูมิภาคที่ต้องไปขนมาจาก อ.บ่อพลอย ซึ่งมีระยะทางไป-กลับประมาณ 40 กิโลเมตร และจาก อ.พนมทวน ระยะทางไปกลับประมาณ 80 กิโลเมตร

ส่วนการแก้ปัญหาระยะยาวเรื่องการขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค หรือน้ำเพื่อการเกษตรทำ

นางสมบุรณ์ ใจมัน อายุ 56 ปี ชาวบ้านดอนสว่าง ต.ห้วยกระเจา เล่าว่า มีที่ดินอยู่ 200 ไร่เศษ แต่ประสบปัญหาแห้งแล้ง ทำนาปลูกข้าวไม่ค่อยได้ผล เจอปัญหาก็แล้งทุกปี จึงหันไปเลี้ยงวัว ส่วนที่ดินก็ปลูกต้นยูคาลิปตัส ปีนี้ค่าตัวก็แพงจะรุนแรงอีก ส่วนน้ำดื่มมาใช้ได้เตรียมตุ้มใส่น้ำไว้ 8 ใบ และใช้น้ำในสระข้างบ้าน

“ฉันจึงนำมาเลี้ยงวัว เพราะทำนามันเสี่ยง ต้องคอยน้ำฝน ปีไหนฝนดีก็ทำได้ ปีไหนฝนน้อยก็ทำไม่ได้ บางครั้งทำนาปลูกข้าวจนข้าวตั้งท้อง แต่ปรากฏว่าเกิดฝนทิ้งช่วงทำให้ข้าวตาย ฉันทำต่อไปต้องอดตายแน่” นางสมบุรณ์กล่าว

นางสำเนียง จันทร์ซุษย์ อายุ 47 ปี ชาวบ้านห้วยกระจำ ต.ห้วยกระเจา บอกว่า ห้วยกระเจาแล้งซ้ำซากมานานแล้ว สาเหตุเพราะพื้นดินไม่กักเก็บน้ำ และฝนทิ้งช่วงนาน บางครั้งชาวบ้านหว่านข้าวไว้ ข้าวโดน

ตั้งท้อง แต่ปรากฏว่าฝนทิ้งช่วงทำให้ข้าวตาย ส่วนของน้ำอุปโภคบริโภคใช้น้ำในสระข้างบ้าน ในช่วงฤดูแล้งน้ำจะขุ่น แต่จำเป็นต้องใช้ ก็ต้องทนใช้ บางปีก็มีปัญหาน้ำในสระแห้ง ทำให้เดือดร้อน ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดำรงวิทยาร่วมกับเทศบาลตำบลห้วยกระเจาได้มาสร้างระบบประปาให้ แต่สร้างเสร็จแล้วใช้ไม่ได้ เพราะไม่มีน้ำ อยากให้ทางราชการสร้างระบบชลประทานส่งน้ำมาให้ชาวบ้าน

“มีที่ดินอยู่ 30 ไร่ ไร่ปลูกมันและปลูกอ้อย ซึ่งต้องอาศัยน้ำฝน ซึ่งบางปีก็ประสบภัยแล้ง ทำให้มันกับอ้อยตาย หรือเก็บเกี่ยวผลผลิตไม่ได้เต็มที่ ฉันต้องมาประกอบอาชีพขายอาหารตามสั่ง เป็นรายได้เสริมเลี้ยงครอบครัว และส่งลูกเรียน” นางสาวเนียง ระบุ

นางพิน สืบดี อายุ 39 ปี ชาวบ้านหัวอ่าง ต.ห้วยกระเจา กล่าวว่า มีนา 10 ไร่ อาศัยใช้น้ำฝนได้ผลบ้าง ไม่ได้ผลบ้าง เพราะแล้งทุกปี ยิ่งในปีนี้น้ำจะรุนแรง ชาวห้วยกระเจาประสบปัญหาแล้งซ้ำซาก

ไม่ได้ เพราะเทศบาลตำบลห้วยกระเจาเก็บภาษีได้แค่ปีละ 1.5 แสนบาท ส่วนเงินอุดหนุนที่ได้มาประมาณปีละ 30 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นเงินส่งผ่านโครงการต่างๆ ของรัฐบาล เทศบาลจึงไม่มีเงินพอจะแก้ไขปัญหาภัยแล้งระยะยาวให้ชาวบ้านได้

นายธนฤต เทียงธรรม กำนันตำบลห้วยกระเจา กล่าวเสริมว่า เมื่อปี 2554 หลายจังหวัดในภาคกลาง และกรุงเทพฯ ประสบปัญหาน้ำท่วมใหญ่ แต่ชาวห้วยกระเจาประสบปัญหาภัยแล้งรุนแรง พืชผลการเกษตรตายหมด

นี่เป็นเพียงเสียงสะท้อนจากเกษตรกรเพียงเสียงหนึ่งบนแผ่นดินนี้... โชคชะตาของพวกเขาแขวนไว้กับฝนฟ้าเทวดา ฟ้าขอหยาดฝนมาหล่อเลี้ยงพืชพรรณ ถ้าปีนี้ภัยแล้งยาวนาน หลายครอบครัวคงไม่มีเงินใช้จ่าย ส่วนหนี้ที่กู้มาลงทุนก็พอกพูนขึ้นอีกปี

● ทีมข่าวภูมิภาค ●